

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > גמרא בבא בתרא עיון 002

גמרא בבא בתרא עיון 002

בלתי מוגה

שיעור 2

סיכום עיקרי הדברים של השיעור הקודם.

הטעם של התיבות טוב בחצר שהם חולקים או מרצונם או בעל כורחם, אבל אם הם לא חלקו אלא כל אחד תפס שטח הפקר או שירשו מאבותיהם וכו', מדוע יוכל לחייב את השכן המקביל אליו לבנות כותל?

תביעה לבנות כותל א. ממונית ב. פעולתית

יש לחקור האם התביעה לבנות כותל היא תביעה ממונית או תביעה לעשיית פעולה- תביעה שלא תזיק לי ופועל יוצא מכך שצריך להוציא הוצאות הכותל (מה לעשות אבנים עולים כסף). לפי צד ב' מובן מדוע הוא יכול לתבוע כי אני לא תובע ממון אלא אני תובע שלא תזיק לי.

נדון בסברא זו.

היזק ראייה א. נזקי אדם באדם ב. ניזקי אדם בממון

יש לחקור מהו בעצם הנזק?

לפי הטעם בבניית הכותל מצד עין הרע ניתן לומר שזה ניזקי אדם באדם שהשכן ניזוק מהעין רעה של רעהו, אך ניתן גם לומר שזה ניזקי אדם בממון דכיוון שהשכן עושה עין הרע הוא מונע מרעהו להשתמש בחצר. ברמב"ן מבואר דהוי ניזקי אדם באדם.

לפי הטעם של לישנא בישא לכאורה זה ניזקי אדם באדם.

ר' איסר זלמן לעומת זאת טוען דחשיב ניזקי אדם בממון כיוון דמפקיע ממנו את האפשרות להשתמש בחצר.

היזק ראייה א. נזק הווה ב. נזק עתידי

יש לחקור האם הנזק שייך להווה או לעתיד.

תלוי בנידון קודם האם הנזק הוא אדם באדם או אדם בממון. אם זה נזקי אדם באדם זה נזק עתידי אבל אם זה נזקי אדם בממון זה ודאי נזקי הווה.

תביעה פעולתית של אל תזיק אותי מסתברת בנזקי הווה מאשר בניזקי עתיד.

היכולת לתבוע נזק עתידי לכאורה תלוי במחלוקת ראשונים.

הרא"ש והר"ן דנים מה הדין אם אחד רוצה לכנס לתוך שלו ולבנות משלו. דעת הרא"ש בסימן ה' (בסוף השורות הצרות "יש מפרשים") מביא דעה שאחד יכול לכנס לתוך שלו ולמנוע את היזק הראייה.

ומביא דעה שנייה שלא יכול בשביל שלא יצטרך לדון עמו שוב בבי"ד בעתיד.

מכריע הרא"ש כפירוש ראשון דמספיק מה שמסלק ההיזק לפי שעה ואם תהיה לו בעייה בעתיד יש מספיק שופטים בארץ.

הנימוקי יוסף (שורה עשירית מהשורות הרחבות) כותב מדוע יוכל לתבוע משכינו שלא יבנה מחיצה דקה בתוך שלו "וטעמא דבעין שיעורים גבוהים כ"כ (גזית וכו'), דחיישין שייפול ויצטרך לבוא לבי"ד ובין כך ובין כך יהיה מזיקו בהיזק ראייה כלומר הטענה היא לא התעצמות בבי"ד אלא שיהיה זמן של היזק ראייה", וזו בעצם תביעה עתידית כי עכשיו אין לו נזק.

מה הדין אם אחד מהם טוען שהוא לא משתמש בחצר יותר האם הוא יכול לחייב אותו לבנות גדר? הט"ז דן בכך.

עד עכשיו דיברנו כשהוא כונס לתוך שלו במחיצה דקה אבל מה הדין אם הוא כונס לתוך שלו במחיצה עבה כמנהג המדינה?

הרא"ה (מובא בהמשך דברי הר"ן) אומר שהשני יכול לטעון שהוא לא יוכל להשתמש בכותל, ויכול לומר "ושונא מתנות יחיה".

בשו"ע סימן קנ"ז סעיף ד מביא הרמ"א את דברי הרא"ה ושיש חולקים. שואל הט"ז מהיכי תיתי לטענה זו הרי הוא סילק את ההיזק ראייה ומהיכן זכה לזכות השימוש בכותל??

אומר הנתיבות המשפט ויש ליישב קצת בנתרצו יכול לומר לא נתרצתי אלא על דעת שאני יוכל לסמוך קורות, וגם בחצר גדולה שיש בה דין חלוקה דכופין אותם בעל כרחם אפשר לומר לא חייבו חז"ל לחלוק את החצר אם יכול להיווצר נזק מחלוקה זו. אבל אם לכל אחד היה חלק נפרד מעיקרא שם ודאי שהוא יוכל לכאורה לכנס לתוך שלו ולא יהיה לו עליו שום תביעות.

- [\[מסכת ב"ב פרק א 1\]](#)

Source: <http://bilvavi.net/shiur/002> גמרא בבבא בתרא עין-002

Links

[1] <http://bilvavi.net/gemara.bb>